

„RĪT, PULKSTEN DI- VOS PĒC PUSDIENAS!“

ACULIECINIEKA STĀSTS PAR LIEPĀJAS PĒDEJO DIENNAKTI

1945. g. 7. maijā raksta autors, kas ieradies Liepājā pēc neskūtiem mēģinājumiem no Kurzemes izkļūt uz Zviedriju, dabū zināt, ka nākamajā dienā vācieši kapitulēs. Šis ziņas satraukts, viņš soļo uz Vecleipāju un domās atceras ainas, kas piedzīvotas ielenktajā pilsētā.

Kopš marta mēneša krievu taktika mainījās. Vai nu aplēdām, ka pilsēta nodēvēs pašiem, vai kādu citu iemeslu dēļ, viņi bumbotānu gandrīz pilnīgi pārtrauca. Bet „neru-
vū rutināšanai“ sāka apšaudīt Liepāju ar tālsāvēju artilēriju. Jau kopš novembra fronte atradās tikai 24 km attālumā pie Jūrmalcima.

Pirmā apšaušana bija iesākusies vi-
sai dramatiski taisni tai dienā, kad
gaidīja ierodamies Pilsdāmi nodi-
bināto gen. Bangerska nacionālo
komiteju. Tūlīt pēc krēslas sākās
apšaušana, kas ilga turpat līdz pus-
naktij un bija tik neatlaidīga, ka
valstis liepājnieku noturēja to par
apšaudi no jūras. Likās, ka kāds
padomju kara kuģis braukā gar
krastu un šauj uz ostu. Tikai vēlāk
noskaidrojās, ka tas bijis jauns kri-
vu ierocis, ko liepājnieki iedevēja
par „krievu V“. Šāviņš, acīm red-
zot, bija divkārs — vieni šāvēji
sprāga viens šāviņš un izvieda no
sevis sprāgstiekas, kas triecās
mūros ar ļoti lielu caurspēja spēku.
Bet tomēr samērā mazu sprādziena
spēku. Tikai tad, ja „V“ kera telpā,
kur gādājis cilvēki, bija lielāki upu-
ri. Naktis pirmās sprādzienus rā-
dīja tik spēcīgu gaismas uzliesmoju-
mu, ka to varēja manīt pat cauri
apmānušanos aizkariem. Bet pēc
pirmās kanonādes, šo „V“ lietoja vi-
sai taupīgi. Parasti viens šāviņš kri-
ta ostas rajonā četras pēc pusdienas
(daži pat nostādīja pēc tā puslū-
kstņa) un viens vai divi uzlīdēja
naktis tumsā. Pilsētas drupu ainu-
vu šis „V“ vairs nespēja mairāt.

„Rīt pulksten divos pēc pusdie-
nas! Rīt pulksten divos pēc pus-
dienas!“

Acīm redzot, biju ieradies Liepājā
pēc pēdējā brīdī. Pēc tam, kad vi-
ši čili mēģinājumi izkļūt uz Zvied-
riju bija izbeidzies, vēlīgi, palī-
ka tikai pēdējā cerība — tikt pro-
lām no Liepājas pilsētas kapitulācijas
brīdī. Tad tādu beidzot būtu jā-
būdzas SD, GEP (Gehelme Feldpo-
licei) un visu citu vācu varas baltis-
tānu modribai, lai nevienam neizkū-
st. Gluži neticami bargi bija tie pie-
sardības soļi, ar kuriem vācieši
centās novērst latviešu un arī viņu
pašu lauku izkļūšanu brīvībā. Jau
sen bija reģistrētas visas laivas jū-
ras piktastē. Kopš vairākiem mē-
nešiem pat zvejnieki nedrīkstēja do-
ties jūrā, ja laiva nebija vismaz tik-
pat daudz vācu sargu, cik zvejnie-
ka. Sargus apbrīvoja ar tanku dū-
mām. Laivas, kuru nevarēja dzē-
vāt, vai nu iznīcināja, vai savāca
zinātnas vietās, kur tās dienu un
nakti apšāvēja.

Gadījās jau, saprotams, arī ku-
riozīti laimes gadījumi, kad pareizi
apvērtā pārdroša brīvība bija
sargus pieņūkot. Vēl pirms kādas
nedēļas pa Liepājas vidū, pie ve-
nās tirzniecības ostas līkni, kur bi-
ja viena tāda laivu sargātuve, pē-
kši pilsētiņās astoņi vācu zandarmi
pilnā apbruņojumā ar dienesta
skārdiem uz krūtīm.

„Dezertieris!“ viņi sauca. „Dezer-
tieris! Dodiet laivu, mums jāķer
dezertieris, kas aizbrauc jūras vir-
zienā! Viņš izbēgs uz Zviedriju.“
Mīklī vēlāk jau iedūcās dežūrē-
tājs sargu laivas motors un latvie-
šu zvejnieka vadītā laiva astoņi ap-
brīnotie zandarmi aizdāzās pa ka-
nālī jūras virzienā gūstī pārdrošo
dezertieri.

Pēc vairāk stundām sardzes vecā-
kais sāka brīnīties, kur paliek laiva
un zandarmi. Pēc vēl dažām stun-
dām, kad ostas malī bija pārskē-
jus citas laivas, radās nēlāgas aiz-
domas. Tikai pēc trim dienām at-
griezās laivas vadītājs. Viņš rādīja
fotokādi, apelsīnus un citus labu-
mus, ko bija dabūjis no zviedru ro-
bezarmējiem. Zandarmi bija laimīgi
tikusi pāri viņa pusē, zvejnieks,
bēgšanai nesagatavots, bija lūdzis
atļauju atgriezties pie saviem bēr-
niem.

Vēl kādas dienas priekš tām gru-
pā latviešu jūrnīki bija izdevies
aizbēgt ar velkoni pēc tam, kad vi-
ņiem miglānā dienā bija uzdots
pārvest velkoni no remonta kara
ostā uz veco tirzniecības ostu.

Bet tie bija reti izņēmumi. Plaša-

ka vēriena bēgšana bija pilnīgi
neiespējama. Pēdējais „Zviedrijas
transports“ no Ventspils jūrmalas
bija aizgājis marta pirmās dien-
nās. Laivā, kas spēja uzņemt ap 70
personu, bija aizbraukušas gandrīz
vienīgi sievietes un bērni. Pēc tam,
cik zināms, nevienas vairs ar
„zviedru“ organizācijas palīdzību
projām nebija ticis. Daudzi gan
bija iekļuvuši Gestapo cietumos par
aizdomām, ka viņi piederējuši šai
organizācijai, kuras teiksmainais va-
dītājs, kāds latviešu zinātnieks, ko
Kurzeme pazina ar pseidonimu
„Dārnīks“, arī pats bija apcietinā-
nāts, bet tumsā naktī pārgalvīgi iz-
lēca no automobiļa un pēc tam
sloaistijās Ventspilī un tās apkārtnē.

Stāstīja, lai gan nebija iespējas šīs
baumas pārbaudīt, ka „transporti“
pārtraukti dažu mantkārtu bēgu
pašu vainas dēļ. Laivas, kas tum-
šās naktīs pīstāja Ventspilī un Sar-
nates jūrmalā, lai uzņemtu bēgļus,
bija zviedru laivas, zviedru draugu
sūtības. Apgalvoja, ka tās sūtības
visvairāk, lai palīdzētu latviešu in-
telligenci glābt kailo dzīvību. Viņā
krastā lielu sašutumu esot radījis
apstākļi, ka daļa bēgu esot lūko-
jusi ievest brīvības zemē lieliskus
kvantumus zīda zeku un citu aiz-
lietu mantu. Apgalvoja arī, ka šīs
ricības dēļ zviedri esot pārtraukuši
laivu sūtīšanu uz Kurzemi.

Un nu bija vairs tikai viens va-
kars, viena nakts un viena priekš-
pusdiena, iekām vācu okupantu pa-
pēdi atvītos cits.

Vienā no klusajām Vecpilsētas ie-
lām iegriezies pie kāda drauga, ar
ko jau ilgi bijām kļūši kopīgas
bēgšanas plānus.

„Nu?“ jautāja draugs un uzgrīva
radio pilnā jaudā, lai būtu drošāk,
ka mūsu sarunu nevienam nenoklau-
sīsies. „Vai tu atpakaļ?“

„Jā — nekas neiznāk.“
Es biju atgriezies Liepājā no pē-
dējā neskūtiem mēģinājumiem izkļūt
uz Zviedriju pirms kara beigām.

Mērbekas teātris Blombergā

Tas ir noticis. Mērbekas teātris
kalpo Blombergai. Vēsturā varēs at-
rast daudz līdzīgu gadījumu. Vis-
maz Arvuds Svābe tā domā. Piemē-
ram: Latvijas dzidrais nēģeru gal-
mā, reinvins pie Dzeltenās upes vai
aizkrācietis pie Donavas. Tomēr
daudzi piemēri nemazina notikuma
nozīmību: Blombergā ir Mērbekas
teātris. Šī parādība iepriecina vēl
vairāk, ka māksliniķi pārceļoties
nav iemantojuši iecenas, lampu dru-
dī, mēnešsērdzības līgu, nav cietuši
vilciena, ģimenes un auto katastro-
fās, nav sadalījušies frakcijās, nedz
iesaistījušies izceļošanas akcijās.
Viss ir kā nākas. O! K!

Akcija, kuru aktiņi bez lēlību-
miem atbalsta, ir malkas sagādes
akcija. Bet tā pēc dabas tik tuva
skatīties mākslai, vismaz modernā-
jam virzienam, kurš neatzīst skatu-
ves strādniecības, ka par to būtu lieki
debatēt. Sēdīsimies labāk pie mā-
kslas kamina, lai māksliniķi tēlo Vil-
helmu Tellu.

Kavējoties pie tēlotājiem, vispirms
jāpiemin Milda Zilava. Māksliniece
IRO aprūpē nav zaudējusi ne lasīti
no solveģiskās dvēseles degmes.
Viņa plaukst un uzreiz uz skatuves
vēl arvien kā Alpu floras viskošā-
kais zieds. Jānis Šaberts, par soiti
latviskai miernīlībai, uzrādā labas
kalnā kāpēja spējas (kalnu darinā-
jis Dajevskis, ļoti atgādina istu).
Jānožēlo tikai, ka Šaberta mednie-
cības tieksmēm krit par upuri tāda
cildena persona kā zemes sogs (vi-
ņa vietā gan istenbā krit Jēkabs
Zakis). Divkārt jānožēlo, ka Šaber-
tam jāšauj ar stopu un viņš nevar
likt lietā divstobreni. Liekas prem-
jērs nebūs savlaicīgi samaksājis
mednieku biedrībai biedru naudu.
Bet skopums jau nav netikums. Ce-
rams, ka turnēja pa amerikāņu joslū
ši patiesība par jaunu apstiprinā-
šies.

Lietas labā vēl jāpiezīmē, ka tiem
kam tuvākā nākotnē varētu iznākt
darīšanas ar nometnā komitejām,
sabiedriskām tiesām un tamlīdzī-
gām iestādēm, Vilhelmu Tellu labāk
noskatīties aizsietām acīm, lai iz-
vairītos no kecerīgām domām. Pie-
sardzība dažkārt ir labāka kā bagāta
sievasmāte.

Turpinot tēlotāju apceri, jāsa-
ka, ka Kālis Lagzdins prot ne vien go-
dam dzīvot, bet arī godam nomirt.
Tas jau mūsu dienas ir kaut kā
ārkārtīgi. Turklāt Mucenieks (ak
dāmu nopūtas un meiteni sapnī).
Gērmānis, Štāls, Baltupurvis utt.
utt. Liekas, ja pēc tam vēl kāds
saubās par trimdas teātra godu pi-
nu eksistenci, tas ir vai nu pilnīgi

Zinaida Lazda

Vecā bēgle

Mamas acis ir aklas,
Tās neredz vairs;
No tām šausmām, ko redzējušas,
Tās ir sastingušas.

Man mūte ir mēma,
Tā nerunā vairs;
Nav vārdu, ko vēltīt tai,
Braigai nedienai.

Mana sirds ir izdegusi,
Tā nekūvē vairs;
No tām bēdām, ko izjutusi,
Tā ir apdzisuši.

Vēl kustos tumsa un klusa,
Grūstīti, dzīta,
Pa pasaulē plato klāju
Bez ceļa, bez māju.

Kaut kur, pie Sārnaties kādai zvej-
nieku grupai bija noslēpta paliela
motorlaiva. Ar mazas karaspēka vie-
nības komandiera palīdzību, kas pat
gribēja bēgt, bijām sadabūjuši au-
tomobiļi, ar ko izvest līdz šai vietai
trūkstošās motora daļas un degvielu.
Viss jau bija šķīstis labi un laimīgi
izdevies. Mēs, vairāk nekā div-
desmit cilvēku, būtu devušies pāri
Baltijas jūrai. Bet — kad viss jau
bija sarīkots tīklā, ka tikai gaidī-
jām tumsu nakti, lai izstūmtu laivu
divus kilometrus pa šauru upi līdz
jūrai, tad noskaidrojās, ka upes grī-
vā novietojies vesels vācu aviācijas
pulk.

„Lauzīsimies cauri ar kauju!“ ie-
teica viens no visjaunākajiem. Bet
šo plānu noraidīja, un mēs atkal iz-
klicām kur kupais.

„Varbūt, tas tieši tā ir labāk.“ iemi-
nējās mans Liepājas draugs. „Jā-
domā, ka jūs tik un tā nebūtu tikusi
cauri sardzei. Šīs dienas izdevās
piedzirdīt kādu vācu kara jūrnīku,
un viņš stāstīja par jaunāko krastu
apsargāšanas papēmieni. Protī: viņi
sānukurojuši zināmos atstatumos tā
sauktās kara flotes zvejas laivas, un
uz katras laivas ir noklausīšanās
aparāti. Nevienas motors nevarot
nedzirdēt tikt cauri sardzes rindai,
bet braucēju gūstīšanai arvien esot
gatavas atļaujas.“

„Un nu?“ — Sāk jau satumst pē-
dējā nakts.“

„Jā. Pēdējā nakts. Bet tiklīdz sa-
tumsis pavissam, mēs iesim. Man ir
sarunāts zvejnieks ar laivu vismaz
vienpadsmit personām. Tu varēsi
braukt līdz.“

(Turpinājums sekos)

amūzisks, vai arī nelabojams skep-
tīks, kas netic pat savai acij un
ausij.

Mērbekieši patiešām turās kā Leo-
nīds Termopilu aizā. Viņi paši uz-
ceļ, paši nojauc skatuvi, paši tēlo
paši saņem slavinājumus un zā-
kājumus. Viņi spēļ nevienu aizrau-
jīgu spēlēt, bet arī pašizliecīgi at-
sacieties no siltām pusdienām un
mīkstas naktsģuļas, ja vien mums
tas dara prieku. Vai viss nav kā nā-
kās. O! K! Uz redzēšanos!

Ignācijs Dille

Jāņa Širmaņa pasakas

Ar Arnolda Sildepa ilustrācijām miniatūr-
matinā izdevis Vāpū Vainara apgāds Pē-
bacha, un šī grāmatina tiek dēvēta par pirmo
lūksa izdevumu trimdā, bet to nevarējām
derīt. Vispirms, mums ir jau bijušas ar Vā-
cīšu dānu, vairāk noskaņotā apardē veidots
grāmatas, un otrkārt, — šai grāmatinai daudz
kas nav realizēties tā, lai varētu runāt par
lūksu. Ir gan tiklās ilustrācijas, labs pa-
pīrs, bet lēis efekts radies ar zālo pamat-
krievu tekstā salikumiem, un arī pats teksts
salikums — smadzeņu darbs.

Jānis Širmaņa, kā zināms, konceptuāli pa-
līcis uzstājis bērnu literatūrā. Uz to viņam
nepāšahāmi domoti, bet būtu interesanti zi-
nāt, vai viņa talantā neslēpjas arī kaut kas tāds,
kas derētu pieaugušiem. . . . Bērniem do-
mātas arī trīs pasakas, kas lasāmas šai grā-
matinā. Izņemotam tautas pasaku motīvus,
Širmaņa savu sacerējumu saturā risina ēti-
kas problēmas, ar ko jāsaucaras audzināšanā.
Tas ir dažādu tikumu pasakas. Piemēram, šis
mazo lasītāju interese, autors nerodas pē-
sīta fīnecēm, bet raugās, lai būtu tikai satī-
gā labu vienkārtā stāstījuma. Šādā ziņā
vislabāk padevies pirmā un pēdējā pasaka,
turpretim vidējā (Križu) iatīstī par sa-
makslotu. Pieaugušiem tā būs par naivu, bet
maziekiem bērniem par gudru. Pavisam bez mo-
tīvācija pasakas križu saplūšana, un tā ra-
dīs neapmierīgi skumīgas pasakas nobiedums.

Domāju, ka Jānis Širmaņa jau ir devis
bērnu literatūrai labākus darbus par šīm pa-
sakām un, droši vien, dos arī uz priekšu, bet
derāt mazajiem lasītājiem tās der.

Jānis Rudzītis

SLUDINĀJUMI

HALLO! STOP!

Austrālijas džungļu jomnieki, četri brāši
cukurnēdru iznīcināji vēlas apmācīties
vēstulēm ar daļām tautieceri vecumā no 18
līdz 25 g. Vēlams foto. Mūsu vārds: Dže 27,
Dže 25, Arnis 23, Leo 19. Rakstiet: c/o Mr.
Abbott, Hawkins Creek via Ingham, Old
Australia.

Mūsu mīļais

Helmuts Ozoliņš

dr. A. S. 26 Adānu pag., miris 17. 10. 49. Kvebekā, Kanādā.

Spraigotie sievā piederīgi

Jonāss Miesnieks

MĀNEKLI ATMIŅU ZĪMĒJUMS

(Beigas)

Kad mēs kartupelus rakām, tad
nebija nekad tā, ka nesakurtu
ugunsgrābi. Ne jau tikai kartupeli
cepšanai. Tie jau paši skrēja mutē,
kad uzreiz vīrs karstam tēviņam
vēsu biezeni, kam mātē piešāvisi
krējumu. Bija jau arī kartupeli ko
rakt, bet uguns ārā, saulā vējā, ru-
denī bija mīla kā pati māmuliņa.
Tu kašāties rokām pa auksto zemi.
Sast rokās, salst ceļi. Dažreiz vēl
līnā, pat druskai līst, un tāda drē-
na, drēgna migla. Kad tā iztiksi bez
ugunsgrābi. Pie tā apsidī rokās, an-
sildi celus un kā no jauna piedzimis
kriti četrtāpus atkal vagā. Rudenā
mīgas bija garas, garas kā jūdzes
un ja neparādītos šis tur, te tur uz-
artā vagā baltie kartupeli, aiz skum-
jām tumsā un krēslība tu nomirtu,
pēdu pa pēdai kašādāties uz
priekšu, vagu aiz vagas. Bet ja līpi-
na grāvmālē liesmina tāda uguns-
kurā, tad tādas garas, garas vagas
rudens peleka diēnā nemaz tik garas
nuzliekas, un tā vēsā smiltis arī ne-
maz nav tik auksta. Ak, kāda salda
dūmu smarža nāk no tāda uguns-
kura, kas kuras kartupeli lauka
malā! Dūmi kāpi augšā kā no upu-
ra trauka. Sevišķi, ja tu atgriezies
nosalis no kāda tālāka ceļa kālām,
vai nu no skolas, vai cita kā. Kad
pa gabalu saod tādu ugunsgrābi dū-
mu smaržu, tad jau zini, esi tikpat
kā māts. Kāds tāls un neaizsniēdza-
mā dārgs sveiciens: mājas!

Atceros, ka es reiz stāvēju pie
šāda ugunsgrābi. Tur nāca kāds vīrs,
kāds zaldāts, kāds kara invalīds.
Viņš bija klidīgs uz māju tālu, tālu
ceļa gabalu. Bija gājis cauri visādās
zemes, cauri gājīs visādās sādās.
Gan bija pīpējis turko tabaku, gan
ēdis Rumānijas vīnokus, gan dzēris
krievu brandvīnu. Stāstīja aprau-
tus stāstus, īsus kā tekumus, par
Donavu, pie kuras es nu stāvu jau
trīs gadus — tāds pat bēglis — ak,
liktena ceļi! Viņš pie reizes pat kā
meža vīrs — lācis vai vilks — iegau-
dojās: pie Donavas tur tāli, kur ka-
ra pērkonis rēc, kur cīnās mūsu
brāļi. . . . Bet toreiz ceļu putekļos,
nobilis savā kara mūndierī, koka
kāju, jau sirms kluvis, vīrs sastinga
pie mūsmāju ugunsgrābi laudu krū-
ma aizvējā. Viņš līkās mēms, tik
asaras tecēja pār bārdaino vaigu.

Tas bija tas pats Gusārs, kas no-
dzēra visu gada pelnu vienā Mikēla
tirgus dienā. Bet toreiz viņš, atda-
būjis valodu, rūsdams ar plaukstus
nost asaras, kas aizkrāsās ūsās, aiz-
kērtās bārdā, teica: „Ei, tie dūmi, tie
dūmi, kā viņi kož acis“

Tā bija ar tiem ugunsgrābi dūmiem
Žvīguru kartupeli tiruma malā. Un
nu man kā miglas kamoli, kā miglas
guzmas liekas tie abi: Jēkaups un
Gusārs.

Aiz nāmīņa un akas, no mājas gar
zedena sētu, gar plūmenājiem nā-
dama, tāda veda tālāk uz riju. Vien-
nā un otrā pusē tālāk bija saknu
dārzī, kur viens reiz iesēja rāceņus,
otrs kanēnes. Kanēnes aizņēnāja rā-
ceņus, un tie neizauga diez kādi lāga,
otrs gadā viens iedabija kartupelus,
bet sīvēni tos noraka. Tā tie abi strī-
dējās un, lai gan abi dzīvoja vienā
istabā, nēsās kā suns ar kauli, bet
tomēr abi stundām sīta kārtis. Ta-
gad viņi abi jau ir kļūsi un rāmi;
viņi gaida uz mani — zēnu. Gan
jau, gan es drīz būšu tie jūms.

Ne jau abu kildās saistīja manu
uzmanību, bet kaut kas gluži cits.
Mūsu rīta stāvā krietni atstatu no
citām ēkām. Tās priekšā auga kāds
sērumsūklis. Kāds bērziņš — viens
otram blakus. Tie, gluži pretēji
abiem kildīniekiem, šīta man kā
brāļi, un šķirt tos vienu no otra arī
nevarēja nekāds snēks: tad viens
vai otrs būtu jānācēt — tik stipra
bija viņu draudzība. Viņi abi reizē
auedami pamazinājam vien — rījas
nalkāms bija sauss un zvīrgadains —
bije skatījusi nākam un eiam pa
Žvīguru ceļu celinus, lauju lau-
tīnus. Viņi bija ciniņusies vētrās un
gozījusies saulītē, bet nekad nekādu
stridīnu. Kamdēļ cilvēki tā neva-
rēja dzīvot?

„Bet tad jau tie nebūtu cilvēki,
bet koki“, sacīja tēvs. Nē, to es vēl
nevarēju saurt. Es tikai skatījos uz
riju, kur tie divi auga. Laiks bija

pārmainījies. Rīts bija miglains, bet
tik silts, ka nu. Migla gan traka:
neredzi ne koka, ne rījas, ne cilvē-
ka, viss vienā pelēkā miglā, bet si-
tā un smalkā kā zīds. Un stāv viena
margodāna lapiņa miglas blākos
angstu gaisos. Nu bija minēšana,
kurā tā ir? Vai bēza vai sērumsūklis?
Taka, kuras sākumā es stāvēju uz
dzirnu akmens — tas bija nolikts
kāpņu vietā durvju priekšā — bija
mums mazā mūža taka, pa kuru es
izgāju pasaulē. Bet pati pasaule jau
nebija nekas cits kā tēvbrāļa Kārļa
noru valstība, Ezerpurvs, kur ceros
mirdzēja akas ūdens acis kā melnas
saules, Smēdes leja, kur tekāja kir-
zatiņas pa šķūņa sienu, Kuļļa kalns,
kas kā tempļis ar savu egļu, mel-
nu kā Ezerpurva dziles, zvēroja pār
visu mežaini. Tā bija tā mana pa-
saule, bet, lūk, pāri abiem drau-
giem — kokiem, pāri rījai, pāri pa-
šam Kuļļa kalnam no mirdzēja sika
koka lapina debesu miglā, gluži kā
kāda zīme vai zvaigzne, kas aicināja
un viļā, trīsot cauri tumsai un
krēslībai uz gaismu un siltumu.

„Bet man jau nav kā dzīvēm
spārnu“, es kurnēju. Šī vizuļo un
laistās kā maza saulīte.

Tad tā brīnīms bez brīnuma. Stā-
vi un skaties!

„Man jau nav spārnu“, es atkā-
roju un sagumstu sevi.

„Vēl jau kaut kur rotā saulīte,
gan jau viņa atgriezies“, miera
māte, stāvēdama virtuves durvis un
skatīdamās mani, kas esmu tikai
kreklīnā.

„Es nezīnu, varbūt Aizsauls dār-
zos.“

„Nē.“

„Nu, nu apskaties. Varbūt, kas zi-
na, saulīte turpat aiz mūsu rījas
aizsēļusies un ūj nēmas un rotājas
ap bēza lapiņu rījas priekšā.“

„Es skriešu paskatīties“, es sa-
ku. Un aizskrēju arī tāpat kreklīnā (kas
tādam mazam vīram ilās deva, šīs
tikai Jēkaupam), bet tad jau saule
bija izlauziesies cauri miglā jūrai;
mirdzēja viss ārs, katrs koks un la-
piņa un „savu lapiņu“, kas tā bija
salīstījusis acis, ka izbert nevarēja,
es arī tā vairs neatradu citu mirdzo-
šo viņas mūsu vidū. Viss ārs mīr-
dzēja vienā zeltā, kā jau rudenī.

Kur tur atradīsi tādu mazu nīeku kā
bēza lapiņa?

E. Gīze izcīna 4. vietu 22 valstu 100

Šachistu konkurencē

ASV šacha savienība 1946. gadā noorga-
nizēja starptautisku šachu sacensību tur-
nīru. Piedalījās 22 valstu 100 izcilākie
problemisti, to vidū arī Dānijas dzīvojošais lat-
viešu izlases šachists E. Gīze. Šarīkojums
konkurencēs celā ilga 2 gadus un beidās
tikai šovasar. Mūsu tautieša Gīzes starti vai-
nagojās lielākas sekmes. Viņš izcīnīja
4. vietu, pievienojot šo panākumu lielu da-
vaļiem izcilu sasniegumu, ko Latvijas
problemisti realizējuši agrākos gados. Gīze
šovasar sekmīgi spēlēja arī Dānijā, uzvarot
Dienviddānijas meistarsacīkstēs, kur bija
pāri par 100 dalībnieku. Viņš ar panākumiem
piedalījās vēl daudzās citās sacensībās.
Gīze pašreiz dzīvo Dānijā latviešu bēgu
vidū tīstēdies nometnē.

J. STENDZENIEKS AIZLIDO UZ ČILI

10. oktobrī no Anglijas uz Čili aizlido-
mūs šķēpa mešanas rekordists J. Stend-
zenieks. Pirms aizbraukšanas rekordists kopā
ar Anglijas latviešu sporta vadītāju A. Mar-
tina apmeklēja sūni K. Zariņu, kas līdā
sportistu aizvesti sveicējus Čilis tautiešiem
Latvijas 30 gadu neatkarības atceres dienā.
Jānis Stendzenieks pateicās tautiešiem par
interesi un atbalstu viņa sportista gaitās, no-
vēl mūsu jaunatnei no sava iekšienes darā
atnācīt laiku arī draudzīgām sacensībām
sporta laukumā.

MŪSU BASKETBOLISTI LONDONĀ UZVAR UN ZAUDE

Londonas basketbola meistarsacīkšu ierēd-
ņi Grafcvicieti šovienā pieņēma pagrinā-
tā pieņemta lēmumu izslēgt 24-25. Latvijas
sastāvā bijis Rukuts (iegūva 5 p.), Sprēģis
(12), Pūris (4), Namičs (2), Piga (1). Je-
kabsons un Antēns. Londonas latviešu zaudēja
angļu vienībai Poly 26-28 (15-10). Poly rin-
dās bija 3 Anglijas valstsvienības spēlētāji.
Latviešiem Rusnietis iegūva 10 p., Riekstis
7, Smits 7, Bergvalds 1, Kaduks 1, Garais un
Mazulis 0.

529 m tālu sacīkstēs Bud Reichenhāf lēca
mūsu piecnieks rekordists Z. Ringenberga,
sasniegto 1948. g. sezonas labāko rezultātu.
Tad pat Ringenberga skrēja 100 m 13,6 sek.,
lēca augstumā 1,45 m un grūda lēti 10,45 m.

TAUTIEŠI!

Sveicināta atceroties Latvijas neatkarības
30 gadu dienu, iegādāsimies
Leonida Breļķa patriotiskās dziesas
„SVĒTS MANTOJUMS“

Grāmata iznāk vēl pirms 18. novembra grē-
nā apardē un iestota maksās DM 2,50.
Uz sevišķi labas kvalitātes papīra un numu-
rēta maksās DM 3,50.

Lūdām piekrist postījumam, iemaksājot
atbilstošu summu. Numurējam eksplārim
ievērosim iemaksas kārtību.

Generālpārvalde
„LATVIEŠU GRĀMATNICA“
(24a) Lubeck, C. Burgers 30.